

**GMINNY PROGRAM PROFILAKTYKI
I ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW ALKOHOLOWYCH
NA 2021 ROK**

Październik 2020r.

SPIS TREŚCI

I. Wprowadzenie.....	3
II. Przepisy prawne stosowane w związku z profilaktyką i przeciwdziałaniem alkoholizmowi.....	4
III Diagnoza problemów uzależnień.....	4
IV. Odbiorcy.....	5
V. Cel Główny.....	6
V.1 Cele szczegółowe.....	6
VI. Zadania.....	6
VII. Realizatorzy.....	12
VIII. Monitoring.....	13
IX. Finansowanie programu.....	13
X. Słowniczek do GPP i RPA na 2021r.....	13

I. Wprowadzenie

Realizując Program należy bezwzględnie przestrzegać ustawowego wymogu, aby każde zadanie, które zostało wpisane do programu, dotyczyło profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych w rozumieniu ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi.

Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych na 2021 rok stanowi lokalną strategię rozwiązywania problemów z obszaru uzależnień, będąc jednocześnie częścią Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Piecki na lata 2016-2022 roku-Uchwała Nr XVII/118/16 Rady Gminy Piecki z dnia 29 kwietnia 2016r. (zad. 6.2.1, 6.8.3, 6.10.3).

Według szacunków Państwowej Agencji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych (PARPA) większość osób pijących alkohol spożywa go w sposób, który nie powoduje negatywnych konsekwencji dla nich i dla osób z ich otoczenia. Jednak kilkanaście procent dorosłych Polaków spożywa alkohol problemowo. **Szacuje się, że w tej grupie znajduje się ok. 900 tyś. osób uzależnionych oraz ponad 2 mln osób pijących alkohol ryzykownie lub szkodliwie. Warto podkreślić fakt, że grupa osób najwięcej pijących stanowi 9% osób konsumujących alkohol, spożywa aż 43% całego wypitego alkoholu.**

Ekspertki WHO podkreślają, że szkodliwe picie alkoholu wywołuje aż 200 chorób i rodzajów urazów. Ogółem za 5,1 proc. globalnego obciążenia chorobami i urazami można winić alkohol. Najnowsze badania WHO pokazały bezpośredni związek picia alkoholu z zachorowalnością na gruźlicę oraz zarażeniem się wirusem HIV.

Co roku na świecie w wyniku picia alkoholu umiera ponad 3 miliony ludzi. Przez alkohol co 10 sekund człowiek traci życie, co oznacza, że picie alkoholu jest jedną z najczęstszych przyczyn zgonów na świecie. Jednocześnie wiadomo, że to Europejczycy piją najwięcej, a statystyczny Polak żyje krócej niż przeciętny mieszkaniec Unii Europejskiej.

W 2019 roku odnotowano najwyższe w historii wydatki na alkohol- „Blisko połowa sprzedaży wódki to małe butelki, a ich sprzedaż wzrasta w ostatnich latach dwucyfrowo” – podkreślają w raporcie eksperci Państwowej Wyższej Szkoły w Kaliszu. Dodają, że wydatki na alkohol w 2019 r. sięgnęły 35 mld zł i były najwyższe w historii. Ich zdaniem, potrzebny jest natychmiastowy powrót do programu ograniczenia zdrowotnych następstw spożycia alkoholu. Powinny temu służyć kampanie edukacyjne, jak i zakaz reklamy alkoholu oraz stały roczny przyrost opodatkowania wyrobów alkoholowych.

Alkohol stoi na przeciwnym biegunie rozwoju społecznego: jest odpowiedzialny za rozpad rodzin i przemoc w nich, za przedwczesną utratę życia i zdrowia, za coraz większy w całej Unii Europejskiej współczynnik śmiertelności młodego pokolenia (aż 1/4) czy za złe funkcjonowanie różnego rodzaju państwowych instytucji. Poza wyniszczeniem zdrowotnym i psychicznym, które dotyczą osoby uzależnione, spożywanie alkoholu ma również wymiar społeczny, obejmując swoim zasięgiem członków rodzin i osoby żyjące w najbliższym otoczeniu alkoholika. Nadużywanie alkoholu powoduje wiele szkód społecznych, tj. zakłócenia bezpieczeństwa publicznego, przemoc w rodzinie, przestępczość, wypadki drogowe, ubóstwo i bezrobocie. Dlatego działania w zakresie zapobiegania i rozwiązywania problemów alkoholowych powinny być przedmiotem szczególnej troski ze strony samorządu lokalnego.

Dużym zagrożeniem jest picie napojów alkoholowych przez kobiety w ciąży. W tym temacie profilaktyka jest bardzo ważna, gdyż to kobieta-matka ma bezpośredni wpływ na stan zdrowia nienarodzonego jeszcze dziecka. W 2002 r. aż 90 proc. kobiet oczekujących dziecka sięgało po alkohol, ale dzięki kampaniom edukacyjnym w 2017 r. zmniejszyło się ono – do zaledwie 6 procent.

Nie ma nieszkodliwej dawki alkoholu

II. Przepisy prawne stosowane w związku z profilaktyką i przeciwdziałaniem alkoholizmowi.

1. Ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (tj. Dz. U. 2019 poz. 2277);
2. Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (tj. Dz. U. 2019 poz. 852);
3. Ustawa z dnia 15 kwietnia 2011 r. o działalności leczniczej (tj. Dz. U. 2018 poz. 2190);
4. Ustawa z dnia 13 czerwca 2003 r. o zatrudnieniu socjalnym (Dz. U. 2016 poz. 1828);
5. Ustawa z dnia 29 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (Dz. U. 2018 poz. 1366);
6. Ustawa z dnia 29 stycznia 2004 r. Prawo zamówień publicznych (Dz. U. 2013 poz. 907);
7. Ustawa z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. 2019 poz. 506);
8. Ustawa z dnia 27 sierpnia 2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych (tj. Dz. U. 2018 poz. 1510);
9. Ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. 2018 poz. 1508);
10. Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. 2015 poz. 1390);
11. Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 13 września 2011 w sprawie procedury „Niebieska Karta”; (Dz. U. 2011 nr 209, poz. 1245);

III. Diagnoza problemów uzależnień.

Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych na 2021 rok określa sposoby realizacji zadań zawartych w Programie oraz sposoby ich realizacji odpowiednio dostosowane do potrzeb lokalnych i możliwości prowadzenia określonych działań w oparciu o posiadane zasoby instytucjonalne i osobowe.

Skalę problemów związanych z nadużywaniem alkoholu przedstawiają poniższe dane:

1. Raport Posterunku Policji w Pieckach z działań w 2020 roku. (na dzień 30 października 2020 roku)
 - a) Policja uczestniczyła w 93 interwencjach domowych, gdzie sprawca znajdował się po spożyciu alkoholu,
 - b) 188 innych interwencji Policji, gdzie znaczna część sprawców znajdowała pod wpływem alkoholu,
 - c) Kierujących w stanie po spożyciu alkoholu były 7 osoby,
 - d) Kierujących w stanie nietrzeźwym było 26 osób (w ubiegłym roku 17),
 - e) Podejrzenie o prowadzeniu pojazdu w stanie nietrzeźwości lub środka odurzającego - 27 osób (31 osób w 2019 roku)
 - f) Spożywanie w miejscu publicznym alkoholu - 3 osoby,
 - g) 19 osób nietrzeźwych w miejscu publicznym,
 - h) Zakłócanie porządku publicznego, spoczynku nocnego - 16 interwencji.
2. Dane Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej na dzień 30 października 2020 roku.
 - a) ogółem 388 rodzin (941 osób) zostało objęte pomocą doraźną lub okresową dane na 30 września 2020r, w tym 50 rodzin z problemami alkoholowymi (104 osoby)
 - b) wpłynęło 31 wniosków do GKPiRPA o wszczęcie postępowania w zakresie

leczenia odwykowego,

3. Z danych z Urzędu Gminy w Pieckach wynika, że do 30 października 2020r. jest:

- zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych:
 - do 4,5% zawartości alkoholu oraz piwo – 48 zezwoleń,
 - powyżej 4,5% do 18% zawartości alkoholu (z wyjątkiem piwa) – 27 zezwolenia,
 - powyżej 18% zawartości alkoholu - 27 zezwolenie
- punktów sprzedaży napojów alkoholowych:
 - placówki napojów detalicznych - sklepów - 20 punktów,
 - placówki handlowych gastronomicznych - 28 punktów.

4. Baza placówek świadczących pomoc osobom uzależnionym z której korzystają mieszkańcy gminy Piecki:

- Punkt Konsultacyjno-Informacyjny dla osób uzależnionych i członków ich rodzin oraz osób dotkniętych problemem przemocy w Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej w Pieckach, ul. Zwycięstwa 35/2, 11-710 Piecki
- Wojewódzki Zespół Poradni Zdrowia Psychicznego Poradnia Uzależnień w Olsztynie, Al. Wojska Polskiego 35,
- Miejski Zespół Profilaktyki i Terapii Uzależnień, Poradnia Psychoprofilaktyki Problemów Uzależnień w Olsztynie, ul. Metalowa 5,
- Przychodnia Psychoterapii Profilaktyki i Leczenia Uzależnień w Olsztynie, ul. Puszkina 13,
- Poradnia Profilaktyki i terapii uzależnień w Elblągu, ul. Komeńskiego 44,
- Oddział Detoksykacji Uzależnień w Węgorzewie, ul. Bema 24,
- Ośrodek Leczenia Uzależnień w Giżycku, ul. Warszawska 41
- Młodzieżowy Punkt Konsultacji i Terapii w Piszcu, ul. Kopernika 8,
- Poradnia Leczenia Uzależnień w Mrągowie, ul. Królewiecka 58

5. Z danych uzyskanych od Zespołu Interdyscyplinarnego wynika, że w 2020r. sporządzonych zostało 16 Niebieskich Kart. (stan na 30 października 2020 r).

6. Z informacji uzyskanej od Gminnej Komisji Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych wynika, iż w 2020r. motywowano do podjęcia leczenia odwykowego 28 osób, w tym 4 sprawy skierowano do sądu.(dane na dzień 30 października 2020r.)

7. Bezrobocie. Z danych Powiatowego Urzędu Pracy w Mrągowie wynika, iż w miesiącu lipcu stopa procentowa bezrobocia w naszym powiecie wyniosła 10,3%, jednak te dane nie odzwierciedlają problemu z powodu tzw. **bezrobocia pozornego** tj. obecność bezrobotnych niezainteresowanych podjęciem pracy oraz bezrobotnych nieszukających zatrudnienia (prace dorywcze, praca "na czarno"). Długi okres pozostawania bez pracy to jeden z głównych czynników nasilania się problemów alkoholowych i zaburzeń o charakterze niedostosowania społecznego, co w konsekwencji prowadzi do zachowań agresywnych i przemocy w rodzinie. Ma to bezpośrednie przełożenie na osłabianie funkcji opiekuńczo-wychowawczych rodziny i w sposób szczególny naraża dzieci na poszukiwanie alternatywnych, w tym destrukcyjnych form aktywności (alkohol, substancje psychoaktywne).

IV. Odbiorcy:

Program skierowany jest do **wszystkich mieszkańców Gminy Piecki**, którzy w życiu prywatnym lub zawodowym spotykają się z problemami uzależnień oraz jego konsekwencjami, a także do wszystkich mieszkańców zainteresowanych tą problematyką, zaś w szczególności do:

- dzieci i młodzieży zagrożonej uzależnieniem oraz ich rodziców, opiekunów, wychowawców i nauczycieli,
- osób dorosłych zagrożonych uzależnieniem,
- osób uzależnionych,
- osób współuzależnionych, w tym w szczególności ofiar przemocy,
- osób zawodowo zajmujących się problematyką uzależnień,
- osób uzależnionych po ukończeniu terapii.

V. Cel Główny:

Głównym celem Programu jest ograniczenie występowania negatywnych zjawisk będących skutkiem nadużywania napojów alkoholowych, rozwiązywaniem problemów uzależnień, wzrost społecznej świadomości związanej z tą tematyką, integrację społeczną i zawodową osób uzależnionych oraz doskonalenie współpracy pomiędzy instytucjami zaangażowanymi w realizację Programu oraz ograniczenie występowania problemów związanych z używaniem alkoholu oraz nowych problemów społecznych, kryminalnych bezpośrednio z nimi związanych.

V.1 Cele szczegółowe

- opóźnienie wieku inicjacji alkoholowej przez dzieci i młodzież,
- ochrona dzieci i młodzieży przed wchodzeniem w kontakty z napojami alkoholowymi, uzależnieniem się,
- kształtowanie postaw prozdrowotnych,
- zmniejszenie rozmiaru szkodliwości wynikających z picia alkoholu,
- zmniejszenie liczby nietrzeźwych kierowców,
- zwiększenie liczby osób podejmujących leczenie w placówkach leczenia odwykowego,
- zwiększenie liczby sprzedawców kontrolujących wiek osób kupujących alkohol,
- zwiększenie stabilności i bezpieczeństwa środowiska rodzinnego, przeciwdziałanie przemocy w rodzinie;
- wzrost wiedzy mieszkańców nt. negatywnych konsekwencji sięgania po środki uzależniające.

VI. Zadania gminnego programu

1. Diagnoza. Zwiększanie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych od alkoholu.

- 1.1. Diagnoza sytuacji lokalnej w zakresie problemów uzależnień.
- 1.2. Prowadzenie Punktu Konsultacyjno-Informacyjnego dla osób uzależnionych i ich rodzin.

2. Udzielanie rodzinom, w których występują problemy alkoholowe, pomocy psychospołecznej i prawnej, a w szczególności ochrony przed przemocą w rodzinie:

- 2.1. Finansowanie dożywiania dzieci uczestniczących w pozalekcyjnych programach opiekuńczo-wychowawczych i socjoterapeutycznych.
- 2.2. Finansowanie środowiskowych programów pomocy rodzinie, których efektem będzie m. in. zwiększenie kompetencji wychowawczych rodziców (Konferencje Grup Rodzinnych, Grupy Zabawowe, Klubik Profilaktyki Pozytywnej Dziecka i Rodzica, Profilaktyczna Akcja Wakacyjna).
- 2.3. Organizowanie lokalnych narad, seminariów, superwizji i konferencji w zakresie wdrażania systemu pomocy dziecku i rodzinie z problemem alkoholowym.

- 2.4. Udział w ogólnopolskich oraz prowadzenie lokalnych kampanii społecznych związanych z profilaktyką problemów alkoholowych w tym kampanie: FAS, Biała Wstążka, Zachowaj Trzeźwość na drodze itp.
- 2.5. Zwiększenie dostępności pomocy dla osób dotkniętych problemem uzależnienia i przemocy w rodzinie - dorosłych i dzieci.
 - 2.5.1. Wspieranie środowisk abstynenckich
 - 2.5.2. Wspieranie działalności grup samopomocowych (w tym grup wsparcia) dla osób doznających przemocy w rodzinie,
 - 2.5.3. Zapewnienie dostępności specjalistów przygotowanych do pracy z członkami rodzin z problemem uzależnienia i przemocy-dorosłych i dzieci (Szkola dla Rodziców),
 - 2.5.4. Wdrażanie, dofinansowanie i finansowanie metod pracy z osobami doznającymi przemocy w rodzinie, mających na celu zwiększenie umiejętności i możliwości radzenia sobie z przemocą (programy, warsztaty, superwizje, itp.)
- 2.6. Podniesienie jakości pomocy dla członków rodzin z problemem uzależnienia i przemocy:
 - 2.6.1. Organizowanie dla przedstawicieli służb i instytucji działających na rzecz przeciwdziałania uzależnieniom i ochrony rodzin przed przemocą, szkoleń obejmujących zagadnienia dotyczące specyfiki zjawiska uzależnień i przemocy,
 - 2.6.2. Organizowanie specjalistycznych, interdyscyplinarnych szkoleń, dotyczących kompetencji służb, obowiązujących procedur, podejmowania interwencji w sytuacji podejrzenia przemocy w rodzinie (w tym posługiwanie się procedurą „Niebieskie Karty”) oraz współpracy służb i instytucji,
 - 2.6.3. Organizowanie spotkań, narad roboczych i konferencji sprzyjających wymianie doświadczeń w zakresie interdyscyplinarnej pracy na rzecz ochrony rodzin przed zjawiskiem uzależnień i przemocy,
 - 2.6.4. Nawiązanie współpracy między przedstawicielami różnych służb, w tym przedstawicielami wymiaru sprawiedliwości (prokuratorzy, sędziowie, kuratorzy) w celu kierowania osób stosujących przemoc w rodzinie do uczestnictwa w oddziaływaniach korekcyjno-edukacyjnych,
 - 2.6.5. Upowszechnianie informacji o prowadzonych na terenie gminy lub powiatu oddziaływaniach adresowanych do osób krzywdzących swoich bliskich,
 - 2.6.6. Przygotowanie materiałów informacyjnych dla osób stosujących przemoc w rodzinie, w których będą zawarte informacje na temat zjawiska przemocy w rodzinie i konsekwencji jakie pociąga za sobą jej stosowanie.
- 2.7. Zwiększenie wiedzy i świadomości społecznej na temat zjawisk uzależnienia i przemocy w rodzinie, sposobów reagowania na przemoc i możliwościach uzyskania pomocy:
 - 2.7.1. Prowadzenie lokalnych kampanii informacyjnych, akcji edukacyjnych nt. zjawiska przemocy w rodzinie, w tym przemocy wobec dzieci,
 - 2.7.2. Włączenie się w ogólnopolskie akcje promujące życie rodzinne bez przemocy,
 - 2.7.3. Przygotowanie i upowszechnianie informacji na temat lokalnej oferty pomocy dla członków rodzin z problemem przemocy, w szczególności z problemem alkoholowym,
 - 2.7.4. Prowadzenie i finansowanie programów profilaktyki przemocy (np. warsztaty umiejętności rodzicielskich, programy dla rodziców nt. radzenia sobie z trudnymi sytuacjami wychowawczymi, rozwiązywania konfliktów, Klubik profilaktyki Pozytywnej Dziecka i Rodzica, itp.),
 - 2.7.5. Nawiązanie stałej współpracy z lokalnymi mediami : prasą, radiem, telewizją.

3. Prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych i przeciwdziałania narkomanii, dla dzieci i młodzieży, w tym zajęć pozalekcyjnych, sportowych, w tym zajęć pozalekcyjnych, sportowych, programów opiekuńczo-wychowawczych i socjoterapeutycznych.

3.1. Działania profilaktyczne w zakresie problematyki alkoholowej:

prowadzenie na terenie szkół i innych placówek oświatowych i opiekuńczo-wychowawczych programów profilaktycznych dla dzieci i młodzieży,

3.2 Realizacja programów profilaktycznych dla rodziców i aktywna współpraca z nimi w tym obszarze,

3.3 Pomoc przy realizacji zadań przez placówki oświatowe z terenu Gminy Piecki w ramach programów wychowawczo profilaktycznych w/w placówek.

3.4. Edukacja zdrowotna:

3.4.1. Prowadzenie działań informacyjno - edukacyjnych, w tym kampanii edukacyjnych, dotyczących ryzyka szkód wynikających ze spożywania alkoholu dla konsumentów i ich otoczenia.

3.4.2. Upowszechnianie informacji dotyczących zjawiska przemocy w rodzinie i możliwości przeciwdziałania przemocy w rodzinach, w szczególności z problemem alkoholowym.

3.4.3. Upowszechnianie wiedzy na temat szkód wynikających z picia alkoholu przez kobiety w ciąży.

3.5. Edukacja publiczna w zakresie problematyki alkoholowej:

3.5.1. Prowadzenie działań edukacyjnych z wykorzystaniem materiałów edukacyjnych (broszury, plakaty, ulotki z profilaktycznymi treściami edukacyjnymi dotyczącymi problematyki alkoholowej) dla określonych grup adresatów – młodzieży, sprzedawców, pracowników służby zdrowia, pracowników pomocy społecznej, nauczycieli, rodziców, policjantów, samorządowców i innych,

3.5.2. Pozyskiwanie dla podejmowanych działań partnerów instytucji, organizacji i firm, wolontariuszy cieszących się uznaniem oraz partnerów medialnych lokalnych i regionalnych mediów,

3.5.3. Organizowanie szkoleń i kursów specjalistycznych w zakresie pracy z dziećmi, młodzieży oraz rozwijanie umiejętności prowadzenia zajęć profilaktycznych organizowanych dla nauczycieli, pedagogów, psychologów, asystentów rodzin, pracowników socjalnych, animatorów zajęć,

3.5.4. Edukacja lokalnych decydentów i radnych w zakresie wagi i skali problematyki alkoholowej przez zaproszenia ich do lokalnych debat, kampanii edukacyjnych, udziału w imprezach profilaktycznych,

3.5.5. Budowanie lokalnych koalicji na rzecz profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych,

3.5.6. Promowanie działań gminy na forum regionalnym, krajowym i międzynarodowym przez udział w konferencjach, seminariach i innych spotkaniach organizowanych przez województwa, instytucje centralne czy też międzynarodowe,

3.5.7. Organizowanie szkoleń członków Komisji i osób aspirujących do pracy w tych strukturach (obowiązek ustawowy).

3.6. Budowanie lokalnej koalicji na rzecz profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych, także w ramach porozumień z innymi samorządami lokalnymi czy

- współpracy z samorządem województwa i nagłaśnianie tych poczynań przy okazji różnych wydarzeń w gminie.
- 3.7. Aktywna współpraca z lokalnymi i regionalnymi mediami, monitorowanie zawartości pojawiających się tam artykułów pod kątem problematyki alkoholowej, inicjowanie artykułów na ten temat, w razie potrzeby przygotowywanie sprostowań, prezentowanie w lokalnych i regionalnych mediach gminnych działań profilaktycznych i ich efektów.
 - 3.8. Działania na rzecz przeciwdziałania nietrzeźwości na drogach: reedukacja osób, które prowadziły pojazdy pod wpływem alkoholu
 - 3.8.1 Prowadzenie lokalnych i ogólnopolskich kampanii społecznych związanych z profilaktyką problemów alkoholowych (m.in. Kampania „Zachowaj Trzeźwy Umysł”, "Fantastyczne możliwości") organizowanie festynów, obchodów lokalnych dni - trzeźwości, światowego dnia FAS, debat w lokalnych mediach,
 - 3.8.2 Współpraca na rzecz zwiększenia bezpieczeństwa ruchu drogowego, nawiązanie stałej współpracy z instytucjami, które w zakresie swoich działań w różnym stopniu są powiązane z ruchem drogowym.
 - 3.9. Przeciwdziałanie nietrzeźwości w miejscach publicznych:

Podnoszenie kompetencji zawodowych przedstawicieli służb kontaktujących się z osobami nietrzeźwymi (policji, pracowników socjalnych, asystentów rodzin) - zwiększenie umiejętności nawiązania kontaktu z osobą nietrzeźwą.
 - 3.10. Działania na rzecz przeciwdziałania spożywania alkoholu przez kobiety w ciąży:
 - 3.10.1 Upowszechnianie wiedzy na temat szkód wynikających z picia alkoholu przez kobiety w ciąży
 - 3.10.2 Zwiększanie dostępności pomocy dla dzieci z FASD oraz ich opiekunów.
 4. **Wspomaganie działalności instytucji, stowarzyszeń i osób fizycznych, służącej rozwiązywaniu problemów alkoholowych :**

Podejmowanie wspólnych inicjatyw na rzecz profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych w szczególności na rzecz promocji i realizacji działań w tym zakresie czy organizowaniu konferencji, szkoleń, superwizji i porad.
 5. **Podejmowanie interwencji w związku z naruszeniem przepisów określonych w art. 13¹ i 15 ustawy (zakaz reklamy i sprzedaży alkoholu nieletnim) oraz występowanie przed sądem w charakterze oskarżyciela publicznego.**
 - 5.1. Działania kontrolne mające na celu ograniczenie sprzedaży alkoholu osobom nieletnim,
 - 5.2. Podejmowanie interwencji w przypadku stwierdzenia naruszenia przepisów cytowanej ustawy, dotyczących zakazu sprzedaży i podawania napojów alkoholowych, określonym w ustawie osobom i w określonych sytuacjach.
 - 5.3. Zapewnienie skutecznego przestrzegania prawa w zakresie dystrybucji, reklamy, promocji oraz spożywania napojów alkoholowych,
 - 5.4. Podjęcie działań legislacyjnych mających na celu ograniczenie reklamy napojów alkoholowych.
 6. **Wspieranie zatrudnienia socjalnego poprzez organizowanie i finansowanie Centrów Integracji Społecznej/ Klubu Integracji Społecznej.**
 - 6.1. Wspieranie przedsięwzięć mających na celu reintegrację społeczną i zawodową osób uzależnionych od alkoholu.
 - 6.2. Zwiększanie oferty działań zmierzających do aktywizacji zawodowej i społecznej

osób uzależnionych od alkoholu lub zwiększenie dostępności do istniejących form wsparcia.

7. Instytucja zobowiązania do leczenia odwykowego (opinie biegłych sądowych).

Do zadań własnych gminy, na mocy art. 4¹ ust. 3 oraz art. 25 i 26 ust. 3 ustawy o wychowaniu w trzeźwości, należy powołanie gminnej komisji rozwiązywania problemów alkoholowych na której spoczywa obowiązek podejmowania czynności zmierzających do orzeczenia o zastosowaniu wobec osoby uzależnionej od alkoholu obowiązku poddania się leczeniu odwykowemu.

Zgodnie z art. 26 ust. 3 ustawy, sąd wszczyna postępowanie na wniosek gminnej komisji rozwiązywania problemów alkoholowych lub prokuratora, a do wniosku dołącza się zebraną dokumentację wraz z opinią biegłego w przedmiocie uzależnienia od alkoholu.

8. Zapewnienie warunków działania/pracy Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.

Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych korzysta z pomieszczeń w Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej w Pieckach, który zapewnia obsługę administracyjną i księgowo-finansową.

Kompetencje członków Gminnej Komisji Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych powinny być ściśle powiązane z zadaniami, jakie realizuje Komisja, które dotyczą zagadnień:

- uzależnienia od alkoholu, leczenia osób uzależnionych, picia ryzykownego i szkodliwego oraz strategii pomocy, w tym programów redukcji szkód oraz programów ograniczenia picia,
- rodziny z problemem alkoholowym, w tym współuzależnienia,
- sytuacji dzieci wychowujących się w rodzinach z problemem alkoholowym oraz strategii pomocy organizowanej w środowisku lokalnym z uwzględnieniem pracy socjoterapeutycznej,
- zjawiska przemocy w rodzinie - aspekty prawne i psychologiczne, praca w zespołach interdyscyplinarnych i grupach roboczych, procedura "Niebieskiej karty" z uwzględnieniem roli gminnej komisji rozwiązywania problemów alkoholowych,
- skutecznej strategii profilaktycznej, wiedzy o czynnikach ryzyka i czynnikach chroniących, profilaktyka szkolna, środowiskowa i rodzinna, standardy programów profilaktycznych oraz ich ewaluacja,
- diagnozy problemów alkoholowych w środowisku lokalnym, systemu rozwiązywania problemów alkoholowych w Polsce oraz budowania gminnych programów profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych i ich ewaluacja,
- zasad wydawania i cofania zezwoleń oraz prowadzenia kontroli punktów sprzedaży napojów alkoholowych,
- lokalnej strategii ograniczenia dostępności alkoholu, w tym zawartość merytoryczna uchwał podejmowanych przez rady gmin na podstawie ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi,
- kontaktu z klientem gminnej komisji - osobą uzależnioną, współuzależnioną, osobą doświadczającą przemocy i stosującą przemoc (dotyczy to przede wszystkim tych członków komisji, którzy takie rozmowy prowadzą).,
- prowadzenie rozmów motywujących do podjęcia leczenia odwykowego przez członków GKRPA.

- kontrola i monitorowanie prawidłowości wydatkowania środków finansowych na realizację zadań określonych w ustawie z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz. U. z 2016 r. poz. 487), oraz ustawie z dnia 29 lipca 2005r. o przeciwdziałaniu narkomanii (Gminny Program Przeciwdziałania Narkomanii na lata b2019-2023) oraz na realizację Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na lata 2019-2023.

VII. Realizatorzy, współrealizatorzy zadań oraz sposób ich realizacji:

1. Współpraca z instytucjami w zakresie realizacji i współrealizacji zadań wynikających z GPPiRPA na rok 2019:

- Gminna Komisja Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych,
- Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Pieckach,
- Szkoła Podstawowa im. Karola Wojtyły w Pieckach,
- Szkoła Podstawowa w Nawiadach,
- Urząd Gminy Piecki
- Komisariat Policji w Pieckach, Komenda Powiatowa Policji w Mrągowie,
- Sąd Rejonowy w Mrągowie,
- Powiatowa Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna w Mrągowie
- Poradnia Leczenia Uzależnień w Mrągowie,
- Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie w Pieckach,
- Szkoły i inne placówki oświatowe,
- Gminny Ośrodek Kultury "PEGAZ" w Pieckach,
- Kościół katolicki i inne związki wyznaniowe,
- Media lokalne (prasa, radio, TV),
- Związek Harcerstwa Polskiego,
- Inne organizacje pozarządowe

2. Zlecenie zadań jednostkom organizacyjnym Gminy w drodze zmiany dysponenta środków budżetowych.

3. Współpraca z organizacjami pozarządowymi: otwarte konkursy ofert lub inne formy współpracy dozwolone przepisami prawa.

4. Zakupy inwestycyjne oraz inne, zlecenia zewnętrzne:

- poprzez konkursy ofert
- poprzez zamówienia publiczne
- bez stosowania ustawy prawo zamówień publicznych w przypadku zamówień o wartości poniżej kwoty wymienionej w art. 4 ust. 8 ustawy Prawo zamówień publicznych.

5. Obsługę administracyjną i księgowo-finansową pełni Gmina Piecki.

VIII. Monitorowanie stanu problemów alkoholowych w rodzinie:

- zbieranie i opracowywanie danych statystycznych dotyczących problemów alkoholowych, w tym przeciwdziałania przemocy w rodzinie, (od Przewodniczącego Zespołu Interdyscyplinarnego, Policji),
- dokonanie diagnozy opartej na cyklicznych, rzetelnych badaniach problemów i zjawisk związanych z nadużywaniem alkoholu przez dzieci, młodzież w szkołach podstawowych i gimnazjach w ramach szkolnego programu profilaktyki,
- gromadzenie bazy danych o miejscach i formach pomocy dla osób z problemem alkoholowym korzystających z porad w Punkcie Konsultacyjno – Informacyjnym

- pozyskiwanie danych nt. liczby interwencji domowych, liczby przestępstw, liczby zatrzymań związanych z problemem alkoholowym i przemocą - PP w Pieckach,
- pozyskiwanie danych dotyczących przestępczości nieletnich oraz ofiar i liczby wypadków drogowych spowodowanych przez nietrzeźwych kierowców za pośrednictwem Posterunku Policji w Pieckach
- współpraca z innymi instytucjami zajmującymi się profilaktyką i rozwiązywaniem problemów alkoholowych w celu pozyskiwania przydatnych danych do diagnozy problemów alkoholowych w gminie Piecki.
- Analiza aktywności JST w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych.

IX. Finansowanie programu

Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych realizowany będzie przez cały rok kalendarzowy w ramach środków finansowych planowanych w budżecie Gminy, pozyskiwanych zgodnie z art. 9 ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi z tytułu wydawania zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych. Określa je preliminarz wydatków opracowany na dany rok, zgodny z projektem budżetu Gminy w dziale 851 – ochrona zdrowia, w rozdziale 85154 - przeciwdziałanie alkoholizmowi.

Niewykorzystane środki przeznaczone na realizację Programu przesuwają się jako środki nie wygasające na realizację zadań wymagających kontynuacji w roku następnym do momentu uprawomocnienia się nowego Gminnego Programu.

Zmiana w ramach Planu Finansowego na Rok 2021 do wysokości 3 tys. może być dokonywana przez Przewodniczącą Gminnej Komisji Profilaktyki i Rozwiązywania problemów Alkoholowych bez Uchwały Rady Gminy.

Zasady pracy i wynagradzania członków komisji

Zgodnie z rekomendacjami PARPA Komisja pracuje:

- na posiedzeniach GKPiRPA,
- na spotkaniach Zespołu Motywującego,
- przeprowadza kontrole przestrzegania warunków sprzedaży napojów alkoholowych w sklepach i punktach gastronomicznych,
- reprezentuje Komisję w sądzie w sprawach inicjowanych przez Komisję,

Wynagrodzenie za pracę Przewodniczącego lub Zastępcy prowadzącego posiedzenie GKPiRPA otrzymują 145,00 zł brutto, Sekretarz 125,00 zł brutto, Członkowie Komisji 110,00 zł brutto.

X. Słowniczek do GPP i RPA na 2020r.

GKRPA lub Komisja – Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Pieckach,

GOPS- Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Pieckach,

PARPA- Państwowa Agencja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych

PCPR- Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Mrągowie,

Policja – Posterunek Policji w Pieckach,

Poradnia LU – Poradnia Leczenia Uzależnień w Mrągowie,

Program -rozumie się przez to Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych dla Gminy Piecki na rok 2021.

JST - Jednostka samorządu terytorialnego,

Szkodliwe picie alkoholu –rozumie się przez to wzorzec picia, który już powoduje szkody zdrowotne, fizyczne bądź psychiczne, ale również psychologiczne i społeczne, przy czym nie występuje uzależnienie od alkoholu; aby rozpoznać szkodliwe używanie alkoholu, opisany wzorzec picia powinien utrzymywać się przez co najmniej miesiąc lub występować w sposób powtarzający się w ciągu 12 miesięcy; robocza definicja Światowej Organizacji Zdrowia określa picie szkodliwe w następujący sposób: picie szkodliwe to regularne średnie spożywanie alkoholu w ilości ponad 40 g czystego alkoholu dziennie przez kobietę i ponad 60 g dziennie przez mężczyznę, przy jednoczesnym łącznym spożyciu 210 g lub więcej w tygodniu przez kobiety i 350 g i więcej w tygodniu przez mężczyzn; jako picie szkodliwe określane jest też spożywanie każdej ilości alkoholu przez: kobiety w ciąży, matki karmiące, chorych przewlekłe, osoby przyjmujące leki, osoby starsze. FASD (FetalAlcohol Spectrum Disorder) –Spektrum Płodowych Zaburzeń Alkoholowych rozumie się przez to nie diagnostyczny termin opisujący problemy zdrowotne i zaburzenia zachowania wynikające z uszkodzenia mózgu płodu przez alkohol; uszkodzeniom ośrodkowego układu nerwowego (OUN) mogą towarzyszyć uszkodzenia innych organów wewnętrznych, m.in. serca, układu kostnego, układu moczowego, słuchu, wzroku. Nieprawidłowy przebieg procesu rozwoju mózgu w życiu płodowym powiązany z widocznymi na twarzy dziecka charakterystycznymi zmianami, jest opisywany jako Płodowy Zespół Alkoholowy –FAS (FetalAlcoholSyndrome)

Wczesne rozpoznanie i krótka interwencja –rozumie się przez to krótkie interwencje podejmowane przez lekarzy podstawowej opieki zdrowotnej lub innych specjalistów, wobec osób pijących alkohol ryzykownie i szkodliwie, osób używających środków odurzających innych niż alkohol, substancji psychotropowych, środków zastępczych i NSP, a także interwencje podejmowane wobec osób zagrożonych uzależnieniami behawioralnymi.

Leczenie uzależnienia –rozumie się przez to działania służące redukcji objawów i przyczyn zaburzeń psychicznych i zaburzeń zachowania wynikających z używania alkoholu, środków odurzających, substancji psychotropowych, środków zastępczych i NSP lub związanych z uzależnieniem behawioralnym; przykładami działań leczniczych w tym zakresie są: programy psychoterapii uzależnienia, farmakologiczne wspieranie psychoterapii, leczenie alkoholowych zespołów abstynencyjnych, programy substytucyjnego leczenia uzależnienia od opioidów.

Uzależnienie od substancji psychoaktywnych –rozumie się przez to kompleks zjawisk fizjologicznych, behawioralnych, poznawczych i społecznych, wśród których używanie substancji psychoaktywnej (takie, jak: alkohol, środki odurzające, substancje psychotropowe, środki zastępcze, Nowe Substancje Psychoaktywne[NSP], tytoń) dominuje nad innymi zachowaniami, które miały poprzednio dla pacjenta większą wartość; głównymi objawami uzależnienia są: głód substancji (przymus, silne pragnienie), utrata kontroli nad używaniem substancji.

Używanie szkodliwe –rozumie się przez to używanie substancji psychoaktywnej określone w art. 4 pkt. 30 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii. System rekomendacji programów profilaktycznych i promocji zdrowia psychicznego –rozumie się przez to system oceny jakości programów profilaktycznych i promocji zdrowia psychicznego.

Uzależnienie behawioralne –rozumie się przez to zaburzenia zachowania o charakterze nałogowym, niezwiązane z przyjmowaniem substancji psychoaktywnych, które wiążą się z odczuwaniem przymusu i brakiem kontroli nad wykonywaniem określonej czynności oraz kontynuowaniem jej, mimo negatywnych konsekwencji dla jednostki oraz dla jej otoczenia. Do tego typu zaburzeń zachowania zalicza się przede wszystkim: uzależnienie od hazardu, od komputera i Internetu, pracy, seksu, pornografii i zakupów.

NSP –rozumie się przez to Nowe Substancje Psychoaktywne (tzw. „dopalacze”).

Rehabilitacja(postępowanie po leczeniu) –rozumie się przez to element integracji: działania podtrzymujące zmianę u osób uzależnionych po zakończeniu leczenia uzależnienia,

utrwalające efekty leczenia, uczące umiejętności służących zdrowieniu oraz pomagające w podejmowaniu i realizacji zadań wynikających z ról społecznych. Przykładami są: treningi zapobiegania nawrotom w uzależnieniu, grupy wsparcia dla „absolwentów” leczenia uzależnień, treningi zachowań konstruktywnych, programy wychodzenia z bezdomności, grupy samopomocowe Anonimowych Alkoholików, kluby abstynenta, programy aktywizacji zawodowej.

Przemoc w rodzinie -jednorazowe albo powtarzające się umyślne działanie lub zaniechanie naruszające prawa lub dobra osobiste członków rodziny, w szczególności narażające te osoby na niebezpieczeństwo utraty życia, zdrowia, naruszające ich godność, nietykalność cielesną, wolność, w tym seksualną, powodujące szkody na ich zdrowiu fizycznym lub psychicznym, a także wywołujące cierpienia i krzywdy moralne u osób dotkniętych przemocą.

ZI –Zespół Interdyscyplinarny w Pieckach